

KRIZINĖS SITUACIJOS, PATIRTYS IR ĮVYKIAI

- Atsiskyrimas nuo tėvų – atėjimas į darželį.
- Statuso pasikeitimas. Naujo vaiko atsiradimas.
- Skyrybos.
- Liga.
- Mirtis.

Ikimokyklinės įstaigos darbuotojo vaidmenys

Vaiko vertėjas

- Padėkite tėvams pamatyti situaciją vaiko akimis
- Pasidalinkite savo žiniomis apie vaiko raidą ir to amžiaus vaiko poreikius
- Vaikas gali pasidalinti savo jausmais su jumis, apie kuriuos galbūt tėvai nežino
- Padėkite vaikams suprasti, ką jaučia jų vaikas, pasidalinkite savo įžvalgomis apie galimas priežastis

Tėvų pagalbininkas

- Siekite bendradarbiavimo su tėvais krizinėje situacijoje, nepriklausančioje nuo jų, tokių kaip mirtis, liga, ir pan., tėvai džiaugsis parama ir supratimu
- Patarkite tėvams, jei manote, kad jiems reikia papildomos pagalbos, kad būtų geresniais tėvais
- Pasidalinkite su tėvais savo supratimu apie vaiko elgesio ar savijautos priežastis ir nukreipkite juos pagalbos
- Krizinėje situacijoje, kai tėvai yra atsakingi (smurtas namuose), bendradarbiavimas gali būti apsunkintas
- Jei reikia, kreipkitės į administraciją, kad tėvai imtųsi reikalingų priemonių
- Įveikite savo nuostatas „blogų“ tėvų atžvilgiu
- Būkite vaiko „advokatas“, ir ieškokite bendrų su tėvais tikslų – vaiko gerovės siekimo
- Išklausykite tėvus, kartais tai yra ko jiems labiau reikia nei bet kokių patarimų

Atsiskyrimas

Rekomendacijos ikimokyklinės įstaigos darbuotojams krizinėje situacijoje

- Supraskite vaiko ir mamos ar tėčio emocinio ryšio svarbą
- Patikinkite, kad viskas bus gerai
- Patvirtinkite vaikui, kad jis labai svarbus savo mamai ir tėčiui
- Užtikrinkite, kad jo visada ateis pasiimti
- Priminkite vaikui, kad mama ir tėtis apie jį galvoja

- Parodykite vaikui kaip juo rūpinatės, pasidžiaukite vaiku
- Pastebėkite vaiko liūdesį ar neramumą, padėkite jam sulaukti mamos
- Leiskite, paskatinkite atsinešti vaikui svarbius, ypatingai miegojimui skirtus žaislus
- Leiskite vaikui pasilikti kokį nors mamos ar tėčio daiktą – skarelę, piniginę, nuotrauką ar pan.
- Pažaiskite skambutį tėvams

Skyrybos

Rekomendacijos ikimokyklinės įstaigos darbuotojams krizinėje situacijoje

- Būkite prieinamas jei vaikas norėtų pasikalbėti ar tiesiog pabūti su jumis
- Paskatinkite kalbėti apie tėvelius, ir kas atsitiko
- Kalbėkite apie pasikeitimą : kas dabar yra kitaip – padėkite priimti pasikeitimus
- Patikinkite vaiką dėl abiejų tėvų meilės
- Priminkite vaikui, kad jis nėra kaltas ir atsakingas dėl tėvų skyrybų
- Būkite atidūs, ką sakote skirdami užduotis susijusias su šeimos nariais
- Užtikrinkite, kad kiti vaikas grupėje nesišaipto dėl „tėčio, mamos neturėjimo“
- Padėkite tėvams suprasti esminius vaiko poreikius šioje krizėje – meilės, saugumo, ir pastovumo, ir skatinkite juos tinkamai rūpintis vaiku
- Vaikai, gyvenantys su naujais mamos ar tėčio partneriais turi visokių fantazijų ir jausmų, neskatinkite mitų, skaitydami pasakas apie piktas pamotes, verčiau padėkite vaikams priimti pasikeitimus

Liga, ligoninė, ligonis

Rekomendacijos ikimokyklinės įstaigos darbuotojams krizinėje situacijoje

- Sužinokite kaip galima daugiau apie situaciją ir ligą
- Pasikalbėkite su tėvais, ką vaikui darė ar darys, kad galėtumėte tiksliau atsakyti į jo ir vaikų klausimus
- Sąžiningai atsakykite į vaikų klausimus
- Pripažinkite ir supraskite vaiko baimes
- Paskaitykite ar pasekite istoriją apie ligoninę ir gydytoją ir pan.
- Pasinaudokite minkštais žaislais žaisdami ligoninės baimę, padėkite vaikui užjausti „šuniuką“, padėkite spręsti problemas, susijusias su ligonine ar pan.
- Pasirūpinkite, kad grupėje būtų žaislų su kuriais galima žaisti „gydytoją“ ar „ligoninę“

Mirtis

Rekomendacijos ikimokyklinės įstaigos darbuotojams krizinėje situacijoje

- Atsakykite į vaikų klausimus apie mirtį – neišsigąskit ir neišsisukinėkit, darželinukui yra normalu smalsauti apie mirtį, net jei jis ir neprarado dar jokio svarbaus žmogaus
- Atsakykite trumpai ir paprastai – darželinukas negali aprėpti daug informacijos iš karto
- Paaiškinkite kaip keisis (arba nesikeis) jo ar darželio grupės kasdieninis gyvenimas
- Jei jūs patys gedite parodykite savo jausmus
- Venkite eufemizmų
- Atsargiai kalbėkite apie dangų ir dievą
- Pastebėkite, kai vaikas išreiškia kaltės jausmus, ir būtinai patikinkite vaiką, kad mirtis įvyko ne dėl jo kaltės
- Nenustebkite ir nesipiktinkite, kai vaikas elgiasi kaip bejausmis
- Būkite pasiruošę kad ši tema nuolatos pasikartos. Atsakinėkite į klausimus kantriai ir tiek, kiek reikės
- Mirusiojo pagerbimas ir įamžinimas. Vaikams reikia konkrečiu gedėjimo būdų
- Darželinukai dar nėra pasiruošę dalyvauti laidotuvėse, nereikia jų versti
- Pagerbimas. Vaikai gali uždegti žvakę, nupiešti piešinį, prisiminti, kaip leido laiką su mirusiuoju ir pan.

Parengė logopedė Imeda Čeberkienė
 pagal psichologės Aušros Jakavičienės
 „Krizinių ir sudėtingų situacijų atpažinimas
 ir valdymas ikimokyklinio ugdymo įstaigose“
 seminaro medžiagą.